

Onderwerp : Wijziging Regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven 2005 in
Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven 2015
B&W vergadering : 28 oktober 2014
Dienst / afdeling : BV/VBJZ

Aan de gemeenteraad,

Als uitvloeisel van de voorgestane nieuwe bestuurlijke samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven moet de Regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven aangepast worden. Na consultatie van de deelnemende gemeenten heeft de regioraad van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven op 19 februari 2014 de uitgangspunten hiervoor vastgesteld. Op basis hiervan is de nu voorgestelde wijziging opgesteld waarbij rekening is gehouden met de per 1-1-2015 inwerking tredende wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De regioraad van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven heeft op 25 juni 2014 besloten deze wijziging in procedure te brengen. Doelstelling is de nieuwe samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven te formaliseren. Aan de bestuursorganen van de 21 deelnemende gemeenten wordt de vraag voorgelegd om in te stemmen met de wijziging van de Regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven 2005 in de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven 2015. Als alle bestuursorganen unaniem hiertoe besluiten voor 1 januari 2015 kan per die datum de nieuwe juridische structuur in werking treden.

Dat tijdschema maakt het mogelijk dat het algemeen bestuur van de Metropoolregio Eindhoven in het eerste kwartaal van 2015 over kan gaan tot de instelling van een bestuurscommissie Regionaal Historisch Centrum Eindhoven en de vaststelling van het Statuut voor de overlegorganen van de Metropoolregio Eindhoven. De Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven 2015 (en het daarbij horende Statuut overlegorganen Metropoolregio Eindhoven) betreft de structuur van de samenwerking en de Regionale Agenda 2015-2018 bepaalt de inhoud van de samenwerking. Dat laatste voorstel wordt separaat aan uw raad voorgelegd

Beleidsmatige context

In de vergadering van de Regioraad van 13 december 2012 is een motie aangenomen die oproept tot transformatie van de regionale samenwerking. Deze samenwerking is aan vernieuwing toe. De nieuwe bestuurlijke regionale samenwerking zal vorm krijgen in de Metropoolregio Eindhoven. In de Regioraadvergadering van 19 februari 2014 is het tweede deel van het Transformatieplan SRE vastgesteld.

Centraal in de Metropoolregio Eindhoven staat het regionaal platform. Alle leden van de 21 colleges van burgemeester en wethouders vormen samen het regionaal platform. Zij richten zich op drie regionale hoofdthema's: economie, ruimte en mobiliteit. Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties worden deze drie thema's verkend en wordt de regionale strategie bepaald. Dit wordt vastgelegd in de vierjaarlijkse regionale agenda en jaarlijks geactualiseerd.

In de Regionale Agenda worden de thema's vastgelegd waar op regionale schaal afspraken over moeten worden gemaakt. Deze regionale agenda wordt door de 21 gemeenteraden bekrachtigd. In zogenaamde werkplaatsen worden de in de Regionale Agenda benoemde opgaven en thema's verkend en uitgewerkt. De resultaten van de werkplaatsen worden voorgelegd aan het regionaal platform en als

regionale strategie verankerd in de regionale agenda, die weer (jaarlijks) naar alle gemeenteraden gaat. Uitvoering van de regionale strategie wordt belegd bij diverse regionale partners. Om elkaar te binden kunnen zij convenanten afsluiten of soortgelijke uitvoeringsarrangementen. Terugkoppeling hierover aan de raden geschiedt via de colleges van burgemeester en wethouders.

De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft minimaal drie organen voor het openbaar lichaam voor: de voorzitter, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Daarnaast kan gewerkt worden met bestuurs- en adviescommissies. In het Transformatieplan worden voorts benoemd de overlegorganen: het regionaal platform, werkplaatsen, gesprekstafels, commissies en werkgroepen. Dit levert nogal wat bestuurlijke drukte op terwijl ook flexibiliteit gewenst wordt. Dit dilemma is als volgt opgelost.

De verplichte wettelijke organen zijn in de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven opgenomen. Dat geldt ook voor de in te stellen bestuurscommissie Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) en eventuele commissies van advies. De overlegorganen, waaronder het regionaal platform zijn geen formele bestuursorganen van de metropoolregio. Hiervoor wordt door het algemeen bestuur het Statuut overlegorganen Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. Dit Statuut is ter kennisname bijgevoegd. Mocht het in de praktijk nodig zijn wijzigingen in de werkwijze door te voeren dan kan dat snel gerealiseerd worden zonder dat aan de bevoegde bestuursorganen van de deelnemende gemeenten om instemming gevraagd hoeft te worden. In het concept besluit wordt aan uw raad ook gevraagd een positieve uitspraak te doen ten aanzien van de voorgestane uitwerking van de in het Transformatieplan neergelegde samenwerkingsstructuur.

Het regionaal platform dient beschouwd te worden als een kaderstellend beraad ten dienste van zowel de colleges als het algemeen bestuur. In feite is het algemeen bestuur het formele sluitstuk van de regionale overlegstructuur. Gelet op de centrale rol van het regionaal platform in die overlegstructuur is besloten haar een plaats te geven in de gemeenschappelijke regeling.

Bij het vormgeven van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven zijn er drie punten die bijzondere aandacht behoeven:

1. Het ongewisse tijdstip van inwerkingtreding van de Wet afschaffing plusregio's.
2. De afbouw van taken, de regeling van lopende verplichtingen en afslanking van de organisatie van de ambtelijke organisatie van het SRE.
3. De noodzaak om voor het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven een bestuurlijke infrastructuur in stand te houden.

Deze aandachtspunten maken het dat de Metropoolregio Eindhoven bij de start gedurende een bepaalde periode een tweetal rollen te vervullen heeft: het strategisch sterk positioneren van Zuidoost-Brabant op de benoemde thema's en het op een goede en zorgvuldige wijze afwikkelen en borgen van taken die voortvloeien uit het functioneren van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven.

Bij de vaststelling van het Transformatieplan is uitgegaan van het vervallen van de Wgr-plusstatus van het SRE per 1-1-2015. De vraag is of dat tijdschema gehaald wordt, nu de parlementaire behandeling van het wetsontwerp afschaffing plusregio's vertraging ondervindt. Mogelijkerwijs schuift de datum van inwerkingtreding van de wet wat verder naar achteren. Bij de wijziging van de gemeenschappelijke regeling moest daarom rekening gehouden worden met het voorlopig continueren van de plustaken, Formeel blijft een aantal bevoegdheden bij het algemeen bestuur (voorheen regiораad geheten) berusten.

Door de Regioraad SRE is bij de vaststelling van het Transformatieplan ervoor gekozen een aantal taken over te dragen aan gemeenten en subregio's. Het betreft het convenant Stedelijk Gebied Eindhoven (de gelijknamige bestuurscommissie is inmiddels opgeheven), Gebiedsgerichte Economische Ontwikkeling (GEO) en Vrijtijdseconomie, Rijk van Dommel en Aa, Brainport Avenue, Energietransitie, Materialentransitie Gezonde leefomgeving en Routestructuren. Deels is deze overdracht doorgevoerd per 1-1-2014, deels zal de overdracht medio 2014 gerealiseerd zijn. Ervaren wordt dat bij deze overdracht van taken rafelrandjes ontstaan waarbij nagedacht moet worden hoe deeltaken het best georganiseerd kunnen

worden. Voorbeelden daarvan zijn het beheer van subsidieregelingen SIR/SAR en het beheer van het project Gulbergen. Geconcludeerd is dat op juridische, financiële en organisatorische gronden de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven hierover het beheer moet houden. Aangezien de Metropoolregio in juridisch opzicht de voortzetting is van het SRE, en er dus geen sprake is van taakoverdracht, kan dat alles zonder meer doorgevoerd worden. Als voorbeeld mag verder dienen de positie van de Metropoolregio als Regionaal bureau leerplicht in het kader van toezicht en registratie van kinderen/jongeren tot 22 jaar. Het innemen van die positie heeft te maken met eisen die het Rijk stelt bij het opzetten van een regionale leerlingenregistratie. Toegang tot de Brp (basisregistratie personen)-gegevens dient in die situatie verschaft te worden door een buiten gemeentelijk bestuursorgaan. De taak van de Metropoolregio blijft hier beperkt tot het uitoefenen van rechten in verband met het formele eigendom van de regionale voorziening.

Momenteel maakt het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) onderdeel uit van het SRE. De vraag hoe dit organisatieonderdeel na de vorming van de Metropoolregio Eindhoven op de schaal van Zuidoost-Brabant bestuurlijk gepositioneerd moet worden, kan thans nog niet eenduidig beantwoord worden. Om die reden is ervoor gekozen om deze taak vooralsnog deel uit laten maken van het takenpakket van de Metropoolregio Eindhoven. Wel wordt voorgesteld voor het beheer van dit organisatieonderdeel een bestuurscommissie in het leven te roepen. Enerzijds biedt dat een ontlasting voor het dagelijks bestuur en anderzijds biedt dat de mogelijkheid om op een zorgvuldige wijze plannen te ontwikkelen voor de toekomstige taakuitoefening door het RHCE en de bestuurlijke positionering ervan. Dit laatste punt zal onderwerp van bespreking kunnen zijn bij de eerste evaluatie van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven in 2017. Formeel is uw raad in de positie hierover een standpunt aan het algemeen bestuur van de Metropoolregio Eindhoven kenbaar te maken. Wij stellen u voor in te stemmen met het voornemen om over te gaan tot instelling van de bestuurscommissie RHCE.

Uit het vorenstaande volgt dat het openbaar lichaam Metropoolregio Eindhoven als product van de transformatie van het SRE, naast een aantal strategisch taken, ook te maken heeft met de afwikkeling van de Wgr-plusstatus van het SRE en met het al dan niet tijdelijk verrichten van een aantal meer beheersmatige taken. Opties om die laatstgenoemde taken anders te organiseren stuiten op een aantal inhoudelijke bezwaren. Getracht is bij de redactie van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling zoveel mogelijk rekening te houden met het apart benoemen van de verschillende categorieën taken. Dat is gebeurd in Hoofdstuk II van de gemeenschappelijke regeling. Het verder uit elkaar trekken van de belangen, taken en bevoegdheden van de Metropoolregio door de traditionele SRE-taken verderop in de gemeenschappelijke regeling in een apart hoofdstuk te benoemen stuit op juridische bezwaren. Die verplichte elementen van een gemeenschappelijke regeling dienen integraal aan de voorzijde te worden benoemd.

Voor de zogenaamde plus-taken ligt dat in zoverre anders dat de taken en bevoegdheden wettelijk vastliggen en alleen om die reden voorlopig worden voortgezet. Het vervallen van de plusstatus, leidt automatisch tot het wegvallen van die taken. Nu daar een vaste, wettelijke, datum aan verbonden is, maken de plustaken onderdeel uit van het hoofdstuk met overgangs- en slotbepalingen.

Beoogd effect en/ of resultaat

1. De Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven 2015 is de formele vertaling van de gezamenlijke visie over de governance en de samenwerking in Zuidoost-Brabant in de toekomst.
2. Het openbaar lichaam Metropoolregio Eindhoven als product van de transformatie van het SRE is ook belast met de afwikkeling van de Wgr-plusstatus van het SRE en met het al dan niet tijdelijk verrichten van een aantal meer beheersmatige taken, die in het verleden door het SRE zijn opgepakt.

Argumenten

De voorgestelde wijziging is het sluitstuk van een beleidsmatige discussie over de toekomst van de vernieuwde samenwerking in Zuidoost-Brabant.

Kanttekeningen

Punt van aandacht bij het aangaan van een gemeenschappelijk regeling, ook al betreft het een wijziging, is de democratische legitimatie. Daarover het volgende: De gemeenschappelijke regeling van de Metropoolregio is een gemengde regeling. Hierin worden op beperkte schaal raads- en collegebevoegdheden belegd. Deze bevoegdheden moeten op grond van de wet helder worden omschreven in de gemeenschappelijke regeling. Deels is dat relevant voor de gang van zaken in het rechtsverkeer, deels is dat ook van belang voor de democratische verantwoording aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De Metropoolregio Eindhoven is na het wegvallen van de Wgr-plustaken nog meer aan te merken als een vorm van verlengd lokaal bestuur. Beslissingsmacht over uitvoering van de regionale agenda komt te liggen bij de gemeenten. De eigenstandige bevoegdheden van de Metropoolregio als de plaats waar strategie wordt ontwikkeld, blijven beperkt tot het vaststellen van de regionale agenda, begroting, jaarrekening en het stellen van algemeen verbindende voorschriften inzake het beheer van investerings- en stimuleringsfondsen en de eigen organisatie en bedrijfsvoering.

In het voorgestane besturingsmodel ligt het accent bij de strategische samenwerking op de kaderstelling door het regionaal platform. Door het opnemen van de uitkomsten van het kaderstellend beraad in de regionale agenda door het algemeen bestuur en het bekrachtigen daarvan door de raden van de deelnemende gemeenten, is de inhoudelijke betrokkenheid bij en finale besluitvorming door de gemeenteraden gewaarborgd. Datzelfde geldt voor de actualisering van de regionale agenda die jaarlijks gelijktijdig met de ontwerp begroting eveneens aan de gemeenteraad voor het kenbaar maken van een zienswijze wordt aangeboden. Concrete uitvoering van de regionale agenda is zoals gezegd een zaak van de gemeenten gezamenlijk en wordt zo nodig geregeld via af te sluiten convenanten of soortgelijke uitvoeringsarrangementen.

De Metropoolregio is belast met de registratie van de uitvoering van de door de gemeenten gemaakte afspraken zoals omschreven in de regionale agenda en eventuele uitvoeringsarrangementen. Het is de bedoeling dat de voortgang van de werkzaamheden door de colleges actief ter hand genomen en gemonitord wordt door het dagelijks bestuur, zodat deze zo nodig tijdens de loop van het jaar bijgestuurd kunnen worden tijdens het overleg in het regionaal platform.

Wij zullen hierover periodiek aan uw raad rapporteren. Dat doen wij door jaarlijks gelijktijdig met de behandeling van de ontwerp begroting van de Metropoolregio Eindhoven, voor het eerst in 2016, aan de gemeenteraad verslag te doen over de voortgang van de uitvoering van de opgaven die voortvloeien uit de vastgestelde thema's op het terrein van economie, mobiliteit en ruimte, zoals opgenomen in de regionale agenda.

Door de Metropoolregio zal daarnaast periodiek gerapporteerd worden aan de colleges van burgemeester en wethouders over de bij het openbaar lichaam berustende taken ingevolge de Wgr-plus en de overige nog bij het openbaar lichaam berustende taken voortvloeiend uit het functioneren van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven in het verleden.

In algemene zin geldt dat de Wet gemeenschappelijke regelingen een expliciete regeling van verantwoording, inlichtingenplicht en ontslagmogelijkheid kent. Die regeling heeft in de eerste plaats betrekking op de verhouding dagelijks bestuur en algemeen bestuur, maar daarnaast ook op het lid van het algemeen bestuur naar de eigen gemeenteraad. Daarnaast is het college van burgemeester en wethouders zowel individueel als ook gezamenlijk op grond van de Gemeentewet verantwoording verschuldigd aan de gemeenteraad voor het gevoerde bestuur (zie artikel 169 Gemeentewet). De gemeenteraad bestaat uit de gekozen volksvertegenwoordigers, die door hun verkiezing democratisch gelegitimeerd zijn. Zo kan een raad gebruik maken van het enquêterecht ex artikel 155a Gemeentewet ten aanzien van de eigen bestuurders. De gemeentelijke rekenkamer(commissie) kan onderzoek doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid bij de Metropoolregio (artikel 184 Gemeentewet).

In financieel opzicht blijft uw raad in positie omdat uw raad jaarlijks uw zienswijze kenbaar kan maken over de ontwerpbegroting. Door toezending van de jaarrekening van het openbaar lichaam wordt achteraf verantwoording afgelegd. Eerder is dat intern gebeurd bij de aanbieding van de jaarrekening door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur van het openbaar lichaam. Ten slotte wordt opgemerkt dat indien een tussentijdse begrotingswijziging nodig is, die leidt tot een aanpassing van de gemeentelijke bijdrage, de raden van de deelnemende gemeenten wederom in de gelegenheid zijn zich daarover uit te spreken en hun zienswijze kenbaar te maken.

Het aangaan van een gemeenschappelijke regeling leidt tot een bestuurlijk complexe situatie. Hiervoor is aangegeven dat er voor de gemeenteraden als democratisch gekozen volksvertegenwoordiging wel degelijk juridische mogelijkheden aanwezig zijn om betrokken te blijven bij het functioneren van gemeenschappelijke regelingen en om de door hen aangewezen leden van het algemeen bestuur verantwoording te blijven vragen. Wel is het zo dat het aangaan van een samenwerking met andere gemeenten binnen een openbaar lichaam leidt tot gezamenlijk genomen besluiten waarbij de invloed van individuele gemeenteraden afneemt. Rode draad is en blijft ook naar de toekomst toe de zorg voor het goed blijven onderhouden van een tijdige adequate informatievoorziening naar de raden van de deelnemende gemeenten.

Wij stellen u voor in te stemmen met de wijziging Regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven 2005 in Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven 2015. In een begeleidende brief zullen wij aan het dagelijks bestuur van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven kenbaar maken dat wij er aan hechten dat in 2017 een evaluatie plaats heeft van de nieuwe samenwerkingsvorm.

Het advies van de commissie Algemene bestuurlijke aangelegenheden zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond	
de burgemeester	de secretaris
mevr. P.J.M.G. Blanksma - van den Heuvel	A.A.M. Marneffe RA

Bijlagen:

- wijzigingsvoorstel Regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven 2005

Raadsbesluit 110
Vergadering 2 december 2014

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 oktober 2014;
gelet op artikel 147 tweede lid Gemeentewet, artikel 26 tweede lid Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 49 Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven 2005;

besluit:

1. in te stemmen met de wijziging van de Regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven 2005 in de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven 2015;
2. kennis te nemen van het ontwerp-Statuut overlegorganen Metropoolregio Eindhoven en ten aanzien daarvan aan het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven kenbaar te maken dat ingestemd wordt met de hierin neergelegde samenwerkingsstructuur;
3. kennis te nemen van het voornemen van de Regioraad van het SRE om over te gaan tot instelling van een bestuurscommissie Regionaal Historisch Centrum Eindhoven en ten aanzien daarvan aan het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven kenbaar te maken dat ingestemd wordt met de voorgenomen instelling van de bestuurscommissie RHCE.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 2 december 2014.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier